

JOZUA UN KĀLEBS – TICĪBAS MILŽI

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

4. Moz. 13:6, 30–32; Joz. 14:6–14; Lk. 18:1–5; Joz. 19:49–51; 2. Kor. 3:18; Rm. 12:1, 2.

ATMIŅAS PANTS:

“Pieminiet savus vadītājus, kas jums Dieva vārdu runājuši; vērodami viņu dzīves galu, sekojiet viņu ticībai!” (Ebr. 13:7)

I kviens vecāks zina, ka bērni mācās no parauga, vai ne? Cik daudzi vecāki ir raizējušies, redzot, ka viņu bērni pārņem tieši viņu sliktās īpašības, nevis labās? Neatkarīgi no mūsu vecuma mums vienmēr būs vieglāk darīt ļaunu nekā labu. Tā vienkārši ir daļa no realitātes, ko nozīmē būt kritušai cilvēcei. “Jo nevis to, ko gribu, es daru, bet, ko ienīstu, to es daru” (Rom. 7:15). Kurš gan nevarētu tam piekrist?

No dzimšanas cilvēkus veido parauga spēks. Atdarinot tos, kas mums ir vistuvāk, mēs iemācāmies veikt pamatlīstas – staigāt, runāt un izpaust savas emocijas. Arī pieaugušā vecumā mums joprojām ir vajadzīgi paraugmodeļi, un, pat ja tie nav bez vainas, mēs varam apbrīnot un atdarināt tās garīgās īpašības, kas viņus padara par ticības milžiem.

Šonedēļ Jozuas grāmatā tuvāk aplūkosim divu ticības milžu – Kāleba un Jozuas – personīgo dzīvi. Kas viņus padarīja izcilus savā paaudzē un piešķīra viņiem galveno lomu Dieva tautas dzīvē – vienā no vissvarīgākajiem periodiem Israēla vēsturē?

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 22. novembrī.

Uzticība

Izlasi 4. Moz. 13:6, 30–32 un Joz. 14:6, 14. Kas bija Kālebs? Kāda bija viņa vieta Israēla tautā?

Kāleba vārds nāk no ebreju vārda “keleb” – “suns”, kas Vecajā Derībā vienmēr tiek lietots negatīvā nozīmē. Tomēr ārpusbībeles vēstulēs un himnās “keleb” tiek izmantots, lai aprakstītu kalpa drosmi, neatlaidību un uzticību savam kungam. Šajā ziņā Kālebs bija uzticīgs savam vārdam, visas dzīves laikā parādot nelokāmu uzticību savam Kungam.

Ko par Kālebu liecina tas, ka viņš bija gatavs paust savu viedokli, kaut arī lielākā daļa izlūku bija pilnīgi pretējās domās un Israēla tauta draudēja viņu nogalināt?

Sk. 4. Moz. 14:6–10, 21–25; 26:65; 32:12.

Padomā par šiem svarīgajiem israēliešu vadītājiem, Jozuas un Kāleba laikabiedriem: Samua, Safats, Īgals, Hozejs, Paltijs, Gadiēls, Gadijs, Amiēls, Seturs, Nahbijs un Geuēls. Vai šie vārdi šķiet pazīstami?

Visticamāk, nē.

Kāpēc? Jo tie ir to desmit citu izlūku vārdi, kurus Mozus sūtīja izpētīt Kānaānas zemi. Viņi ir aizmirsti, jo viņu vārdi nebija atcerēšanās vērti. Viņu atnestais ziņojums attēloja Apsolīto zemi kā neieņemamu. Viņi sevi redzēja kā sienāžus salīdzinājumā ar milžiem, kas dzīvoja pāri upei, un viņu sirdis pārņēma bailes, ieraugot “neieņemamās” Kānaānas nocietinātās pilsētas.

Kālebs, viens no diviem izlūkiem, kas atnesa pozitīvu ziņojumu, uzņēmās vadību, piedāvājot citu skatījumu – ticības attieksmi. Viņš bija gatavs izteikties par to, ko zināja kā pareizu, neskatoties uz opozīciju un pat unāves draudiem: “Un visa draudze sacīja, ka tie ir ar akmeņiem nomētājami.” (4. Moz. 14:10)

Ko tu dari, kad lielākā daļa cilvēku tev apkārt ir citās domās – pretrunā taviem dziļākajiem pārliecības principiem?

Dod man šo kalnu zemi

Izlasi Joz. 14:6–14; 4. Moz. 14:24; 32:12; 5. Moz. 1:36 un Lk. 6:45. Kā tu raksturotu Kāleba un Jozuas attieksmi? Ko nozīmē pilnībā sekot Kungam? _____

Kālebs nekad neaizmirsā apsolījumu, ko Kungs viņam bija devis ar Mozus starpniecību – ka viņš ieies tajā zemē, kur viņa kājas bija staigājušas (4. Moz. 14:24). Četrdesmit gadus vēlāk viņš atsauca uz savu ziņojumu par šo zemi kā uz vārdu, “kā tas bija manā sirdī” (Joz. 14:7, NKJV). Viņa ziņojums bija balstīts pārliecībā, ka ar Dieva vadību un palīdzību Israēls spēs ieņemt šo zemi.

Pretstatā pārējo desmit izlūku ziņojumam, kas iedvesa bailes israēliešu sirdīs, Kālebs parādīja pilnīgu pašlūgību un uzticību Kunga apsolījumam. Ebreju frāze, kas burtiski nozīmē “es biju pilns no Tā Kunga” (Joz. 14:8), visticamāk, ir saīsināta versija no garāka frazeoloģisma: “Mana sirds pilnībā sekoja Kungam” vai “Es piepildīju savu sirdi, lai sekotu Kungam”. Pretstatā tiem, kas sekoja svešiem dieviem un nesevoja Kungam pilnībā, Kāleba sirds bija pilnīgi veltīta Kungam.

Šī pati izteiksme vēlāk tiek atkārtota divas reizes, uzsverot Kāleba uzticību (Joz. 14:9, 14). Viņa pašraksturojums saskan ar to, ko pats Kungs nosauca par “citu garu” (4. Moz. 14:24), un tas viņu atšķīra no pārējiem desmit izlūkiem. Pat 85 gadu vecumā viņš joprojām bija piemērs tam, ko Kungs var paveikt ar tādu cilvēku starpniecību, kuru sirds ir pilnībā nodota Viņam un Viņa darbam.

Kālebs saprata, ka teritorija, kuru katra cilts galu galā iegūs savā īpašumā, būs tieši proporcionāla tam, cik lielā mērā viņi uzdrošināsies turēties pie Kunga apsolījumiem un cik daudz zemes viņi būs gatavi ieņemt, ejot ticībā. Dieva apsolījumi nav pašrealizējoši tādā nozīmē, ka tie piepildītos neatkarīgi no mūsu gribas. Tie prasa ticību apvienojumā ar apņēmīgu rīcību. Ebreju vārds “ulai” – “varbūt” (Joz. 14:12) – var izteikt bailes un šaubas, bet visbiežāk tas norāda uz cerību un gaidām, ka notiks kaut kas labs (sk. 1. Moz. 16:2; 4. Moz. 22:6, 11; 23:3).

Kādi kompromisi – arī šķietami “mazie” – var atturēt mūs no tā, ka mēs pilnībā sekojam Kungam? _____

Parauga spēks

Izlasi Joz. 15:16–19, Soģu 1:13 un 3:7–11. Ko šis stāsts māca par parauga spēku?

Kā Kāleba attieksme tiek atkārtota jaunākajā paaudzē? _____

Šajā fragmentā Kālebs piedāvā savu meitu Aksu par sievu tam, kurš iekaros Debīras pilsētu. Otniēls ieņem pilsētu un iegūst Aksu par sievu. Šis stāsts ir nozīmīgs, jo atkal parāda Kāleba drosmi, ticību un gatavību pieņemt izaicinājumus.

Tas arī atklāj, ka nākamā israēliešu paaudze sekoja šo ticības milžu – Kāleba un Jozuas – paraugam. Kad vecākā paaudze noslēdz savu kalpošanu, nāk jauna paaudze, kas ir gatava saskarties ar izaicinājumiem un turpināt īstenot Dieva plānu Israēlam.

Līdzīgi kā Kālebs lūdza Jozuam: “Dod man šo kalnu zemi,” arī Aksa, vīra iedrošināta, parāda tādu pašu ticību un apņēmību, kādu demonstrēja viņas tēvs. Ar savu izlēmību un drosmi Aksa turpina Kāleba atstāto paraugu, piepildot apsolījumu iemantot zemi.

Patiešām, zeme ir Dieva dāvana Israēlam, taču Israēlam tā jāpieņem, ticībā un drosmē ķeroties pie Kunga apsolījumiem. Aksas apņēmība paredz to sieviešu neatlaidību Evaņģēlijos, kuras neļāva pūlim vai mācekļiem atturēt sevi un neatkāpās, līdz nebija saņēmušas Jēzus svētību sev un savām ģimenēm.

Izlasi Lūk. 18:1–5. Kādu mācību mēs no šī teksta varam gūt? _____

Ticības lāpas nodošana nākamajai paaudzei ir izšķiroši svarīga, lai piepildītu mums uzticēto Dieva misiju. Padomā par izaicinājumiem, kas saistīti ar ticības nodošanu jaunajai paaudzei, un vienlaikus – par iespējām jauniešiem uzņemties lielāku atbildību Dieva darbā. Ko mēs varam darīt, lai atvieglotu un veicinātu jauniešu sagatavošanu dievbijīgai liderībai? Cik svarīgs šajā procesā ir mūsu paraugs? _____

Pazemīgais varonis

Garie vietvārdu saraksti, kas bija kā robežpunkti israēliešu ciltīm piešķirtajām teritorijām, ir kā rāmis zemes sadales ziņojumiem abiem pirmajiem izlūkiem – varoņiem Kālebam un Jozuam. Kālebs saņēma savu mantojumu pirmais, bet Jozua – pēdējais. Līdz šim Jozua bija piešķīris zemi Israēla ciltīm; tagad ir pienācis laiks, lai Israēla tauta piešķirtu mantojumu Jozuam.

Izlasi Joz. 19:49–51. Kādas ir sekas un nozīme tam, ka lielais Israēla vadonis, kurš dalīja zemi, savu mantojumu saņēma pēdējais? _____

Pilsēta, ko saņēma Jozua, saucās Timnat-Sēra – nosaukums sastāv no diviem vārdiem. Pirmais, “timnat”, ir atvasināts no darbības vārda “mana” (“skaitīt” vai “piešķirt”), tādēļ to varam tulkot kā “daļa” vai “teritorija”. Otrs vārds “sēra” var būt atvasināts no ebreju darbības vārda “sarah” un nozīmē “pārpalikums” vai “atliekas” (sal. 2. Moz. 26:12). Līdz ar to pilsētas nosaukumu varam tulkot kā “atlikusī daļa” vai “pārpalikusī teritorija”.

Jozuas izvēlētais pilsētas nosaukums – “kas bija palicis pāri” – liecina par viņa kā Israēla otrā vadoņa cēlo raksturu. Vispirms viņš gaidīja, līdz visa tauta būs saņēmusi savu daļu. Viņš neizvēlējās visblīvāk apdzīvoto reģionu vai kādu no iespaidīgākajām pilsētām kā savu mantojumu, bet gan pieticīgu pilsētu (vai, iespējams, tās drupas), lai pats smagā darbā to atjaunotu (sal. Joz. 19:50).

Turklāt Timnat-Sēra atradās tuvu Šilo, netālu no svētnīcas, kas parāda, kur bija Jozuas prioritātes un pie kā bija piesaistīta viņa sirds. Skaidrs, ka pēc tam, kad jaunizveidotā Israēla tauta bija ievesta Apsolītajā zemē un ar Dieva palīdzību nodrošinājusi mantojumu katrai ciltij un ģimenei, viņi nebūtu iebilduši, ja Jozua būtu prasījis kādu iespaidīgāku mantojumu. Taču Jozua bija apmierināts ar vienkāršu dzīvi, koncentrējoties uz vissvarīgāko, tādējādi iemiesojot vēlāk Dāvida izteikto lūgšanu:

“Vienu es izlūdzos no Tā Kunga, pēc kā es kāroju: ka es varu palikt Tā Kunga namā visu savu mūžu, skatīt Tā Kunga jaukumu un pielūgt Viņu Viņa svētajā vietā.” (Ps. 27:4)

Kādas mācības tu vari gūt no Jozuas attieksmes? Kā tu vari tās izmantot savā dzīvē tagad? _____

Pārdomu radītās izmaiņas

Pārdomāt lielo ticības varoņu dzīvi ir būtiski mūsu garīgajai izaugsmei. Tajā pašā laikā mūsu visaugstākais paraugs ir Jēzus Kristus – Viņa dzīve un mācība.

Kā koncentrēšanās uz Jēzus dzīvi mūs maina? Sk. Ebr. 12:1–2; 2. Kor. 3:18. _____

Marko Jakoboni (Marco Iacoboni), neirozinātnieks no Kalifornijas Universitātes Losandželosā, pētīja spoguļneironu funkcijas. Šie mazie šūnu tīkli tiek aktivizēti gan tad, kad mēs veicam kādu darbību, piemēram, smejamies vai apskaujam kādu, gan tad, kad novērojam, kā to pašu dara kāds cits. Šo neironu aktivitāte norāda, ka atšķirība starp redzēšanu un darīšanu nav liela.

Elena Vaita runā par to, cik svarīgi ir raudzīties uz Jēzus raksturu: “Raugoties uz Jēzu, mēs gūstam skaidrāku un konkrētāku priekšstatu par Dievu, un uzlūkojot mēs tiekam pārvērsti. Labestība un mīlestība pret citiem cilvēkiem mums kļūst par dabisku izturēšanās veidu. Mēs veidojam raksturu, kas būtu dievišķā rakstura kopija. Pieaugdami Kristus līdzībā, mēs vairojam savas spējas pazīt Dievu. Arvien vairāk mēs vienojamies sadraudzībā ar Debesu pasauli, un nepārtraukti pieaug mūsu iespējas saņemt zināšanu bagātības un mūžības gudrību.” (Elena Vaita “Kristus līdzības”, 355. lpp.)

Izlasi Rom. 12:1, 2. Kādi divi procesi darbojas mūsu dzīvē ar pretējiem mērķiem?

Kā mēs varam būt droši, ka dodam vietu pareizajam? _____

Vēstules romiešiem noslēdzošajā nodaļā apustulis Pāvils runā par diviem pretināģiem spēkiem, kas cenšas veidot mūsu dzīvi. No vienas puses, apkārtējā pasaule ar savām dažādajām ietekmēm cenšas mūs piespiest rīkoties pēc sava šablona, mūs pielāgojot no ārpuses uz iekšu.

Lai pretotos šai ietekmei, Svētais Gars mūs spēj pārveidot no iekšienes uz āru, līdzīgi kā kāpurs pārvēršas par skaistu tauriņu. Taču, lai šis process varētu notikt, mums ir jāveltījas Dievam un jālūdz Viņam turpināt to labo darbu, ko Viņš mūsos ir iesācis (Fil. 1:6). Galu galā mums ir apzināti – ik mirkli – jāizvēlas staigāt Garā.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

“Kāleba ticība tagad bija tāda pati kā toreiz, kad viņa liecība nonāca krasā pretrunā ar izlūku ļaunajām vēstīm. Viņš bija ticējis Dieva apsolījumam, ka ievēdīs Savus ļaudis Kānaānas zemē, un šajā lietā pilnīgi palāvās uz Kungu. Kopā ar tautu viņš ilgi klejoja tuksnesī un dalījās ar vainīgajiem nepiepildītājās cerībās un grūtībās, tomēr nekad nesūdzējās, bet slavēja Dieva žēlastību, kas viņu nepameta tuksnesī, kad visi citi brāļi nomira. Visās tuksneša ceļojuma grūtībās, briesmās un mocībās, kā arī visos kara gados kopš ieiešanas Kānaānā, Kungs viņu bija pasargājis, un tagad, kad viņam jau bija pāri astoņdesmit gadiem, viņa spēki nebija mazinājušies. Viņš neprasīja zemi, kas jau uzvarēta, bet gan to vietu, kuru kādreiz izlūki, vairāk nekā jebkuru citu, uzskatīja par neieņemamu. Ar Dieva palīdzību viņš tieši šo cietoksni gribēja atņemt varenajiem milžiem, kuru spēka priekšā sagrīļojās Israēla ticība. Ne tieksme pēc goda vai slavas lika Kālebam izteikt šo lūgumu. Drosmīgais un daudz pieredzējušais karavīrs vēlējās ļaudīm rādīt piemēru, ar ko tiktu pagodināts Dievs un arī citas ciltis iedrošinātas ieņemt to zemi, kuru viņu tēvi uzskatīja par neieņemamu.” (“Sentēvi un pravieši”, 512., 513. lpp.)

“Tieši Kāleba ticība Dievam deva drosmi, pasargāja viņu no cilvēku bailēm un ļāva drosmīgi un nelokāmi iestāties par taisnību. Paļaujoties uz to pašu spēku – Debesu karapulku vareno Ģenerāli – , ikviens patiesais krusta karavīrs var saņemt spēku un drosmi, lai pārvarētu šķietami nepārvaramus šķēršļus.” (Elena Vaita “The Advent Review and Sabbath Herald”, 1912. g. 30. maijs)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Apspriediet vienaudžu spiediena spēku un drosmi, kas nepieciešama, lai runātu, kad citi klusē. Kāda ir drosmes nozīme mūsu ticības praktizēšanā? Kā mēs varam izvairīties no skarbuma, iestājoties par to, ko uzskatām par pareizu?

2. Dalieties ar piemēriem no savas draudzes vai kopienas, kur kāda cilvēka ticība ir atstājusi ietekmi uz jūsu dzīvi un raksturu. Kādas šo cilvēku īpašības ir vērts atdarināt?

3. Pārdomājiet un apspriediet mediju ietekmi uz mūsu dzīvi. Kā mēs varam izvairīties no to negatīvās ietekmes, vienlaikus izmantojot to potenciālu labiem mērķiem?

4. Pārdomājiet Jozuas kā vadītāja pazemību un viņa vēlmi dzīvot tuvu svētnīcai. Kā šis paraugs uzrunā tieši jūs?